

Ruch rowerowy a pogoda

2026-01-03

```
library(sf)

## Linking to GEOS 3.13.1, GDAL 3.11.4, PROJ 9.7.0; sf_use_s2() is TRUE

library(ggplot2)
library(rmapshaper)
library(RColorBrewer)
library(dplyr)

##
## Dołączanie pakietu: 'dplyr'

## Następujące obiekty zostały zakryte z 'package:stats':
##
##     filter, lag

## Następujące obiekty zostały zakryte z 'package:base':
##
##     intersect, setdiff, setequal, union

library(readxl)

ruch <- read_excel(
  "Natężenie ruchu - zbiorcze dla Gdańska - dni, miesiące, lata.xlsx",
  sheet = "2019",
  range = "B1:AB366"
)

pogoda2019 <- read_excel(
  "Pogoda2019.xlsx"
)
```

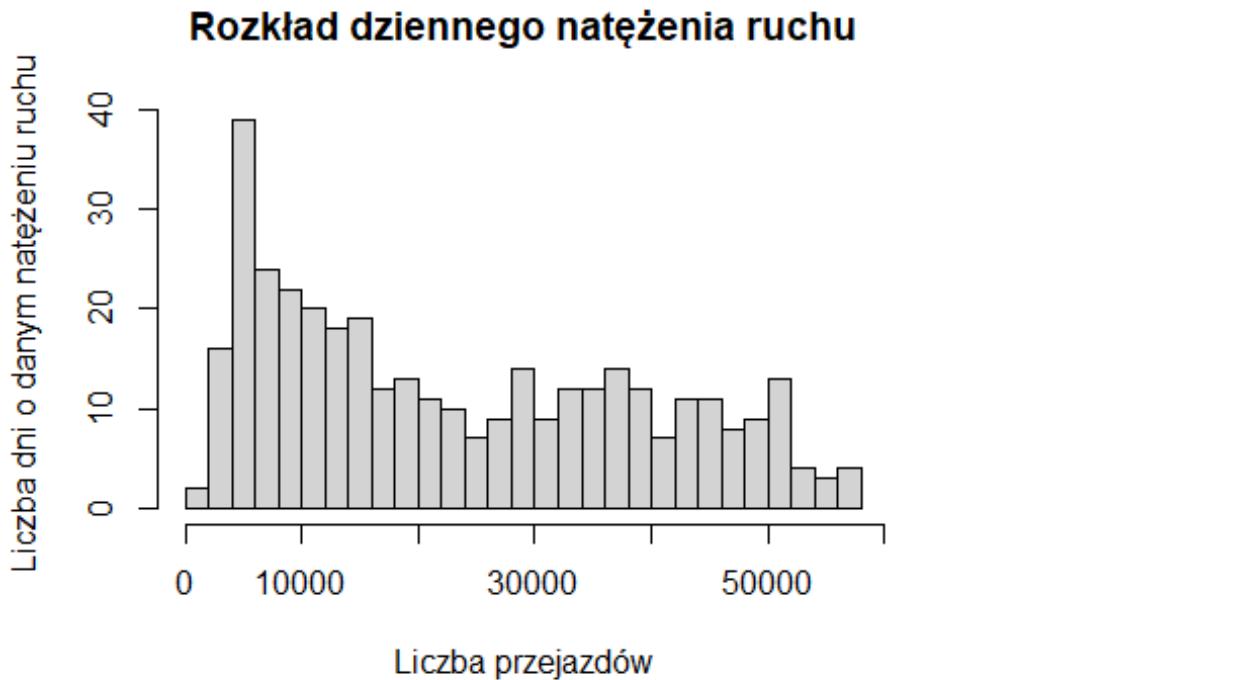
Do analizy wpływu pogody na ruch rowerowy w Gdańsku zostały wykorzystane dane ze stacji pomiarowych w Gdańsku, przedstawiające liczbę przejazdów rowerowych w poszczególne dni w 2019 roku oraz dane pogodowe (<https://open-meteo.com/en/docs/historical-weather-api>) dla Gdańska, dla poszczególnych dni w 2019 roku. Dane przedstawiają informacje takie jak średnia temperatura (°C), suma opadów (mm), godziny opadów (h), czas nasłonecznienia (s), średnia prędkość wiatru (km/h), kod pogodowy (kod WMO), średnie ciśnienie (hPa).

#zsumowanie ruchu dla całego Gdańskiego:

```
ruch_total <- ruch %>%
  mutate(ruch_total = rowSums(across(-data), na.rm = TRUE)) %>% #sumuję
wszystko poza kolumną data
  dplyr::select(data, ruch_total)
```

```
#łączenie danych ruch w całym mieście + pogoda
dane_miasto <- ruch_total %>%
  left_join(pogoda2019, by = "data")

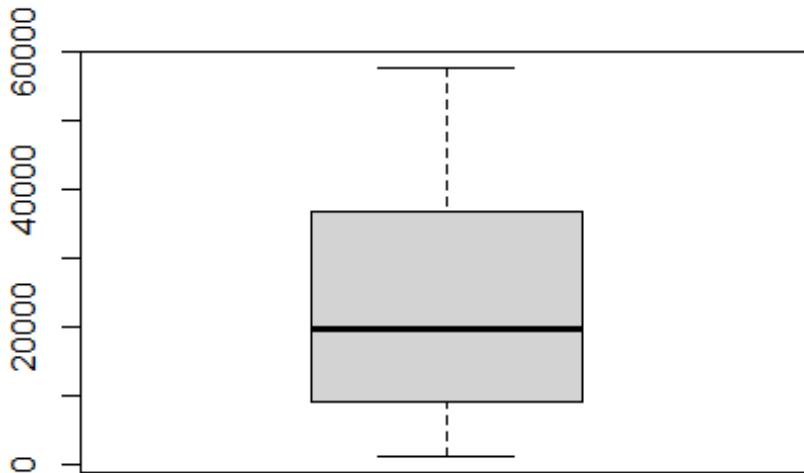
hist(dane_miasto$ruch_total,
      breaks = 30,
      main = "Rozkład dziennego natężenia ruchu",
      xlab = "Liczba przejazdów",
      ylab = "Liczba dni o danym natężeniu ruchu")
```


Rozkład dziennego
natężenia ruchu rowerowego w skali miasta charakteryzuje się asymetrią. Większość
obserwacji koncentruje się w niższych wartościach liczby przejazdów, natomiast dni o
bardzo wysokim natężeniu ruchu występują rzadziej. Szeroki zakres wartości wskazuje na
silne zróżnicowanie sezonowe co sugeruje istotny wpływ warunków pogodowych na
poziom aktywności rowerowej.

```
boxplot(dane_miasto$ruch_total,
        main = "Zmiennaść dziennego natężenia ruchu")
```

Zmiennaść dziennego natężenia ruchu

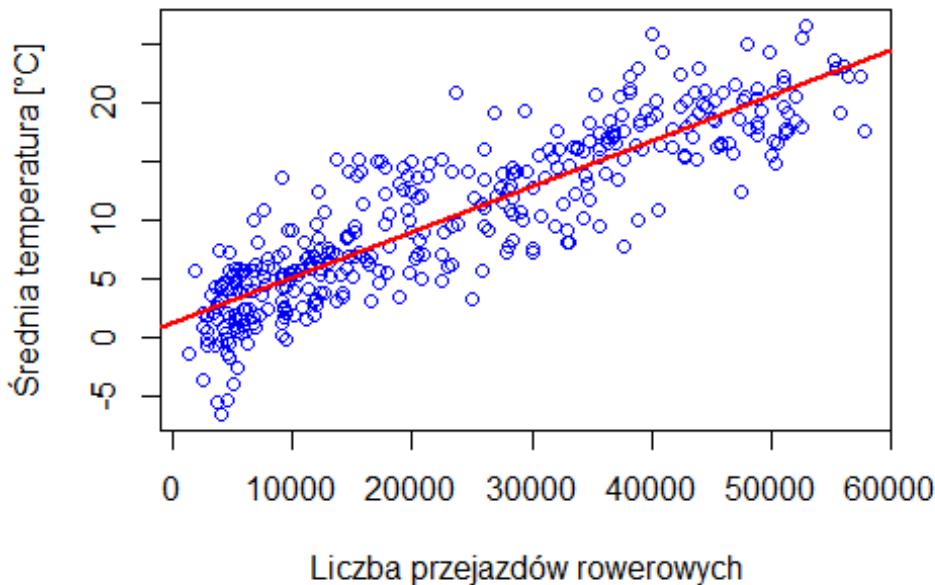
```
summary(dane_miasto$ruch_total)
##      Min. 1st Qu. Median      Mean 3rd Qu.      Max.
##    1258     9277   19838    23305   36798   57755
```

Podstawowe statystyki opisowe wskazują na dużą zmienność dziennego natężenia ruchu rowerowego w skali miasta. Mediana liczby przejazdów wynosi powyżej 19 tys., podczas gdy średnia jest wyższa (23,3 tys.), co potwierdza prawostawną asymetrię rozkładu. Połowa obserwacji mieści się w szerokim przedziale od około 9,3 tys. do 36,8 tys. przejazdów dziennie.

```
plot(x = dane_miasto$ruch_total,
      y = dane_miasto$`temperature_2m_mean (°C)` ,
      col="blue",
      main = "Zależność między liczbą przejazdów a średnią temperaturą",
      xlab = "Liczba przejazdów rowerowych",
      ylab = "Średnia temperatura [°C]")

#model Liniowy:
model_temp <- lm(`temperature_2m_mean (°C)` ~ ruch_total, data = dane_miasto)
#linia modelu
abline(model_temp, col = "red", lwd = 2)
```

ależność między liczbą przejazdów a średnią temperaturą

Wykres rozrzutu

wraz z dopasowaną linią trendu wskazuje na wyraźną dodatnią zależność pomiędzy średnią temperaturą powietrza a dziennym natężeniem ruchu rowerowego. Wraz ze wzrostem temperatury obserwowany jest wzrost liczby przejazdów, przy czym rozrzut obserwacji zwiększa się dla wyższych wartości temperatury, co sugeruje wpływ dodatkowych czynników.

```
#summary(model_temp)
#wzrost liczby przejazdów o 1000 wiąże się średnio ze wzrostem temperatury o ok. 0,39°C

cor(dane_miasto$ruch_total, dane_miasto$`temperature_2m_mean (°C)`, use = "complete.obs")

## [1] 0.8787692
```

Współczynnik korelacji Pearsona pomiędzy średnią temperaturą powietrza a dziennym natężeniem ruchu rowerowego wynosi 0,88, co wskazuje na bardzo silną dodatnią zależność pomiędzy badanymi zmiennymi. Wynik ten jest zgodny z obserwowaną na wykresie rozrzutu rosnącą tendencją liczby przejazdów wraz ze wzrostem temperatury.

```
#kategorie deszczu:
dane_miasto$opad_cat <- cut(
  dane_miasto$`precipitation_sum (mm)`,
  breaks = c(-0.01, 0, 2, 5, Inf),
  labels = c("Brak", "Słaby", "Umiarkowany", "Silny"))
)
table(dane_miasto$opad_cat)
```

```

##          Brak      Słaby Umiarkowany      Silny
##          133       134        62           36

```

Przeanalizowano dzienne natężenie ruchu rowerowego w 2019 roku oraz jego związek z występowaniem i intensywnością opadów atmosferycznych.

```

avg_cat <- dane_miasto %>%
  group_by(opad_cat) %>%
  summarise(avg_ruch = mean(ruch_total, na.rm = TRUE))

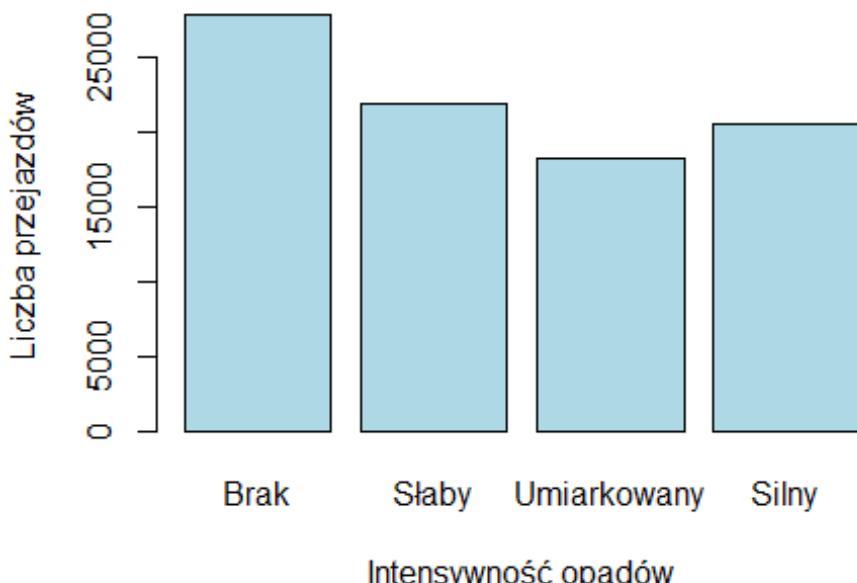
```

```

barplot(
  height = avg_cat$avg_ruch,
  names.arg = avg_cat$opad_cat,
  col = "lightblue",
  main = "Średnie natężenie ruchu a intensywność opadów",
  ylab = "Liczba przejazdów",
  xlab = "Intensywność opadów"
)

```

Średnie natężenie ruchu a intensywność opadów

Wniosek: Analiza

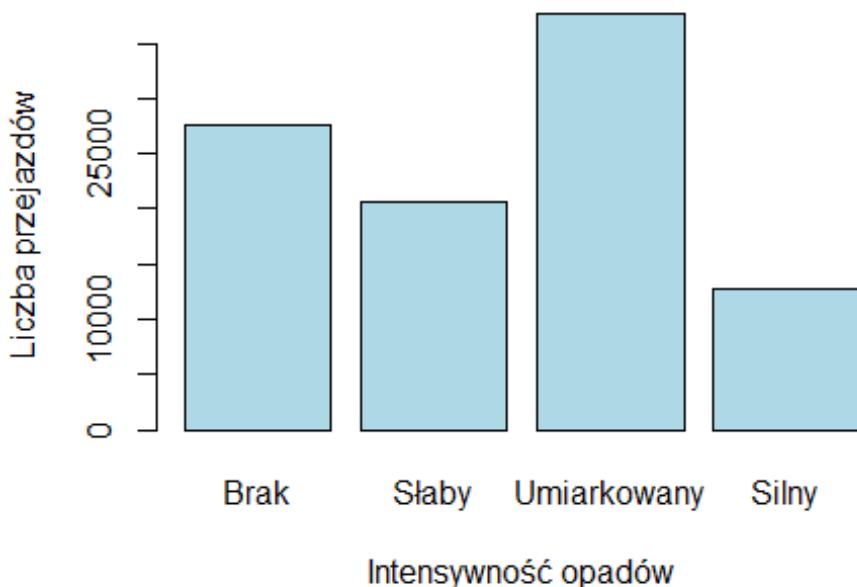
średniego natężenia ruchu w zależności od intensywności opadów wskazuje, że najwyższy poziom aktywności rowerowej występuje w dniach bez opadów. W dniach z opadami obserwowany jest wyraźnie niższy poziom ruchu, przy czym zależność pomiędzy intensywnością opadów a poziomem ruchu nie jest jednoznaczna.

..... Analiza obejmująca cały rok może w pewnym stopniu zaburzać obraz zależności pomiędzy opadami a natężeniem ruchu rowerowego, ze względu na uśrednianie wyników, pominięcie sezonowości. W celu ograniczenia tego efektu przeprowadzono dodatkową analizę dla krótszego, bardziej jednorodnego okresu - wiosny (miesiące marzec – maj 2019), kiedy warunki pogodowe są szczególnie zmienne.

```
avg_cat_april <- dane_miasto %>%
  filter(format(data, "%Y-%m") == "2019-04") %>%
  group_by(opad_cat) %>%
  summarise(avg_ruch = mean(ruch_total, na.rm = TRUE))

barplot(
  height = avg_cat_april$avg_ruch,
  names.arg = avg_cat_april$opad_cat,
  col = "lightblue",
  main = "Średnie natężenie ruchu a intensywność opadów w kwietniu 2019",
  ylab = "Liczba przejazdów",
  xlab = "Intensywność opadów"
)
```

nie natężenie ruchu a intensywność opadów w kwietniu


```
#dane_wiosna <- dane_miasto %>%
#  filter(month(data) %in% 3:5)

avg_cat_spring <- dane_miasto %>%
  filter(as.integer(format(data, "%m")) %in% 3:5) %>%
```

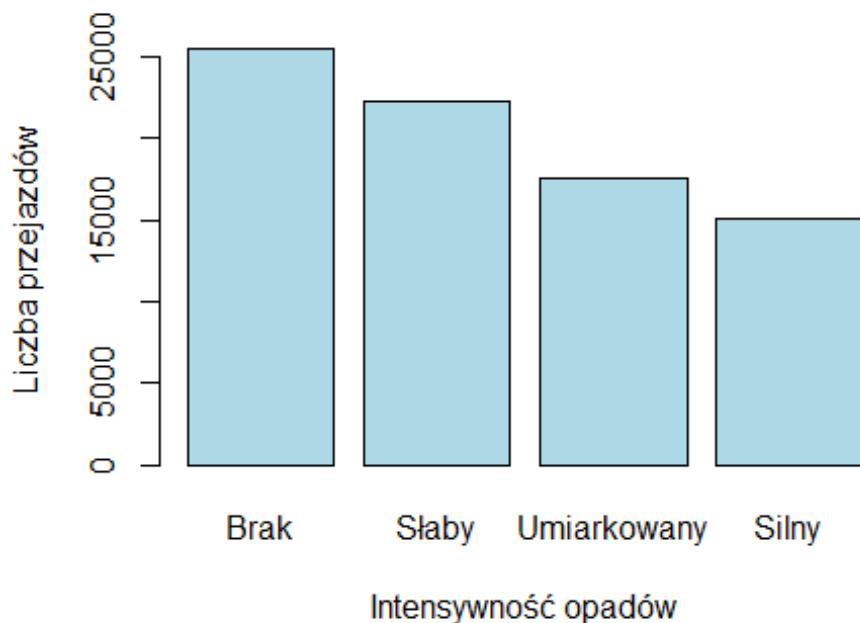
```

group_by(opad_cat) %>%
  summarise(avg_ruch = mean(ruch_total, na.rm = TRUE))

barplot(
  height = avg_cat_spring$avg_ruch,
  names.arg = avg_cat_spring$opad_cat,
  col = "lightblue",
  main = "Średnie natężenie ruchu a intensywność opadów - wiosna 2019",
  ylab = "Liczba przejazdów",
  xlab = "Intensywność opadów"
)

```

dnie natężenie ruchu a intensywność opadów - wios

Analiza danych z okresu marzec - maj 2019 wskazuje, że natężenie ruchu rowerowego jest najwyższe w dniach bez opadów atmosferycznych. Wraz ze wzrostem intensywności opadów obserwowany jest stopniowy spadek średniej liczby przejazdów, co potwierdza negatywny wpływ opadów na aktywność rowerową.

#.....PCA..... Dotychczasowa analiza wykazała, że pojedyncze elementy pogody wpływają na natężenie ruchu w różnym stopniu. W kolejnym kroku podjęto próbę ujęcia warunków pogodowych w sposób bardziej kompleksowy. Ponieważ zmienne meteorologiczne są ze sobą powiązane, w dalszej części pracy zastosowano analizę głównych składowych (PCA) w celu redukcji wymiarowości danych oraz identyfikacji głównych czynników opisujących warunki pogodowe.

```
colnames(dane_miasto) #czytamy dane..
```

```

## [1] "data"                      "ruch_total"
## [3] "temperature_2m_mean (°C)"   "precipitation_sum (mm)"
## [5] "precipitation_hours (h)"    "sunshine_duration (s)"
## [7] "wind_speed_10m_mean (km/h)" "weather_code (wmo code)"
## [9] "daylight_duration (s)"      "wind_gusts_10m_mean (km/h)"
## [11] "dew_point_2m_mean (°C)"     "pressure_msl_mean (hPa)"
## [13] "opad_cat"

#wybieram dane które nie mowią o tym samym..
pogoda_reduced <- dane_miasto %>%
  dplyr::select(
    `temperature_2m_mean (°C)` ,
    `precipitation_sum (mm)` ,
    `wind_speed_10m_mean (km/h)` ,
    `pressure_msl_mean (hPa)` ,
    `sunshine_duration (s)` )
) %>%
  dplyr::rename(
    temp_srednia      = `temperature_2m_mean (°C)` ,
    opady_mm          = `precipitation_sum (mm)` ,
    wiatr_kmh         = `wind_speed_10m_mean (km/h)` ,
    cisnienie_hpa    = `pressure_msl_mean (hPa)` ,
    slonce_s          = `sunshine_duration (s)` )
)

dane1 <- data.frame(pogoda_reduced)
Kor1 <- cor(dane1)
#sapply(dane1, class)

#macierz korelacji:
Kor1 <- cor(dane1[, sapply(dane1, is.numeric)],
             use = "complete.obs")
# 0.0-0.2 | bardzo słaba
# 0.2-0.4 | słaba
# 0.4-0.6 | umiarkowana
# 0.6-0.8 | silna |
# 0.8-1.0 | bardzo silna
Kor1

##                               temp_srednia      opady_mm      wiatr_kmh      cisnienie_hpa
slonce_s              1.0000000  0.09116970 -0.28614421      0.0748493
## temp_srednia      1.0000000  0.09116970 -0.28614421      0.0748493
0.6135441
## opady_mm          0.0911697  1.00000000  0.07223893     -0.2851087 -
0.2427722
## wiatr_kmh        -0.2861442  0.07223893  1.00000000     -0.1927567 -
0.2698891
## cisnienie_hpa    0.0748493 -0.28510874 -0.19275674      1.0000000
0.3477093
## slonce_s          0.6135441 -0.24277216 -0.26988910      0.3477093
1.0000000

```

Macierz korelacji wskazuje na umiarkowane zależności pomiędzy zmiennymi meteorologicznymi, bez istotnej współliniowości. Najsilniejszy związek obserwowany jest pomiędzy temperaturą a czasem nasłonecznienia.

```
#analiza głównych składowych:  
wyniki1 <- princomp(dane1, cor=TRUE)  
wyniki1  
  
## Call:  
## princomp(x = dane1, cor = TRUE)  
##  
## Standard deviations:  
##      Comp.1     Comp.2     Comp.3     Comp.4     Comp.5  
## 1.4141785 1.1053146 0.9000761 0.8270164 0.5331846  
##  
## 5 variables and 365 observations.  
  
summary(wyniki1)  
  
## Importance of components:  
##                                Comp.1     Comp.2     Comp.3     Comp.4     Comp.5  
## Standard deviation    1.4141785 1.1053146 0.9000761 0.8270164 0.53318457  
## Proportion of Variance 0.3999801 0.2443441 0.1620274 0.1367912 0.05685716  
## Cumulative Proportion  0.3999801 0.6443242 0.8063516 0.9431428 1.00000000
```

5 składowych: Proportion of Variance Comp.1 → 0.40 (40%) Comp.2 → 0.24 (24%) Comp.3 → 0.16 (16%) Comp.4 → 0.14 Comp.5 → 0.06

Cumulative Proportion PC1 + PC2 = 64% PC1 + PC2 + PC3 = 81%

Analiza głównych składowych wykazała, że pierwsza składowa wyjaśnia około 40% całkowitej zmienności danych, natomiast dwie pierwsze składowe łącznie około 64%. UzgŁednienie trzech pierwszych składowych pozwala zachować ponad 80% informacji zawartej w pierwotnych zmiennych.

Pierwsza składowa, wyjaśniająca około 40% całkowitej zmienności, jest silnie związana z temperaturą powietrza oraz czasem nasłonecznienia, co pozwala interpretować ją jako wymiar opisujący ciepłe i słoneczne warunki pogodowe.

Druga składowa, wyjaśniająca około 24% zmienności, jest powiązana głównie z opadami atmosferycznymi oraz prędkością wiatru.

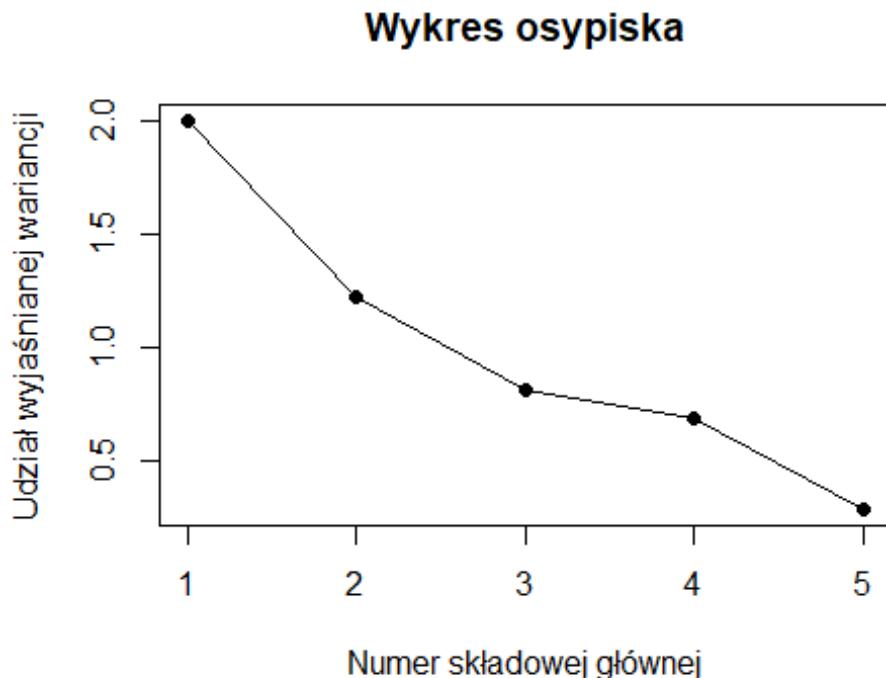
Trzecia składowa wnosi dodatkową информацию związaną m.in. z ciśnieniem atmosferycznym.

```
#wartosci własne wg Keizera  
wyniki1$sdev^2  
  
##      Comp.1     Comp.2     Comp.3     Comp.4     Comp.5  
## 1.9999007 1.2217204 0.8101369 0.6839561 0.2842858
```

```
#Zachowujemy tylko te składowe, których wartość własna > 1  
#Dlaczego? bo taka składowa wyjaśnia więcej wariancji niż pojedyncza zmienna  
#czyli 1 i 2
```

Na podstawie kryterium Kaisera do dalszej analizy wybrano dwie składowe główne, których wartości własne przekraczały 1, wyjaśniające łącznie około 64% całkowitej wariancji danych.

```
#wykres osypiska  
plot(wyniki1$sdev^2,  
      pch = 16,  
      xlab = "Numer składowej głównej",  
      ylab = "Udział wyjaśnianej wariancji",  
      main = "Wykres osypiska"  
)  
lines(wyniki1$sdev^2)
```


Na wykresie osypiska widoczny jest wyraźny spadek udziału wyjaśnianej wariancji po dwóch pierwszych składowych, co wskazuje, że to one najlepiej opisują strukturę danych.

```
#wagi głównych składowych:  
wyniki1$loadings  
  
##  
## Loadings:  
##          Comp.1 Comp.2 Comp.3 Comp.4 Comp.5  
## temp_srednia  0.497  0.518  0.270      0.638
```

```

## opady_mm      -0.245  0.694 -0.148 -0.612 -0.249
## wiatr_kmh     -0.402 -0.128  0.876 -0.224
## cisnienie_hpa  0.397 -0.477           -0.754  0.192
## slonce_s       0.611           0.359           -0.699
##
##                  Comp.1 Comp.2 Comp.3 Comp.4 Comp.5
## SS loadings      1.0    1.0    1.0    1.0    1.0
## Proportion Var   0.2    0.2    0.2    0.2    0.2
## Cumulative Var  0.2    0.4    0.6    0.8    1.0

```

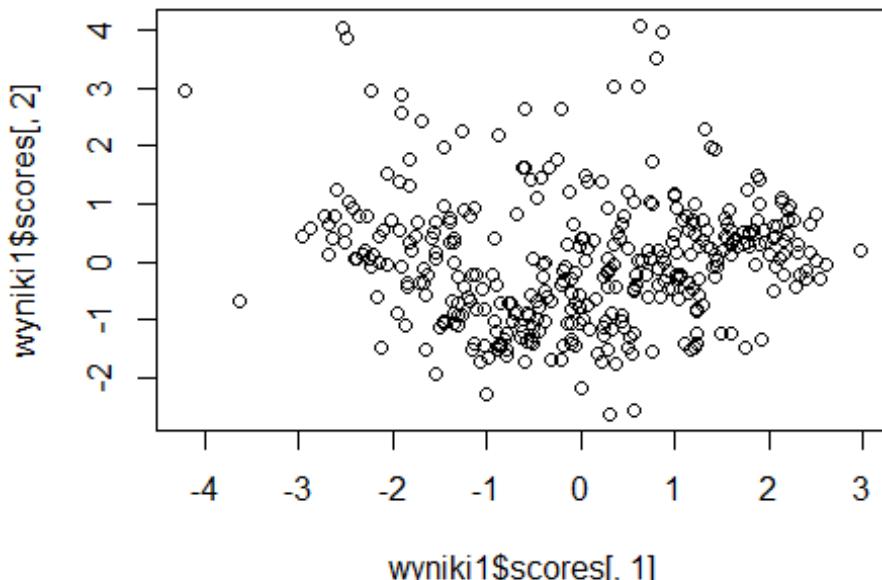
Na podstawie wartości ładunków głównych składowych możliwa była ich interpretacja. Pierwsza składowa główna jest związana z temperaturą oraz czasem nasłonecznienia, przy jednoczesnym ujemnym wpływie prędkości wiatru. Druga składowa jest zdominowana przez opady atmosferyczne oraz ujemną zależność z ciśnieniem. Trzecia składowa jest niemal jednoznacznie związana z prędkością wiatru.

Analiza PCA wykazała, że dwie pierwsze składowe główne wyjaśniają około 64% całkowitej wariancji danych meteorologicznych. Pierwsza składowa związana jest głównie z temperaturą i nasłonecznieniem, natomiast druga opisuje charakter warunków atmosferycznych, takich jak opady i wiatr. Wyniki PCA potwierdziły zasadność wyboru ograniczonego zestawu zmiennych do dalszego modelowania natężenia ruchu rowerowego.

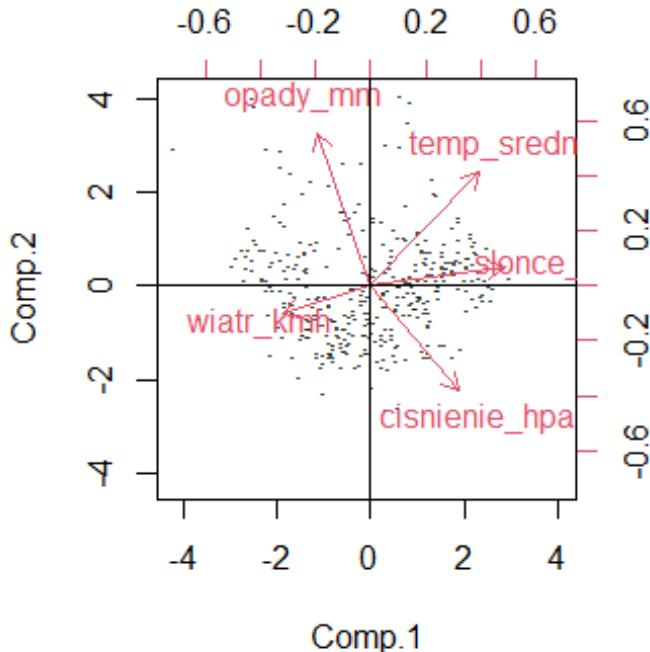
```

#wykres
plot(wyniki1$scores[,1], wyniki1$scores[,2])

```



```
#text(wyniki1$scores[,1], wyniki1$scores[,2], labels=rownames(dane1), pos=2)
biplot(
  wyniki1,
  scale = 0,
  xlab = rep(".", nrow(wyniki1$scores)) #powtarza "." tyle razy co jest
wierszy
)
abline(h = 0, v = 0)
```



```
#kropki = obserwacje
#im dłuższa strzałka tym większy wkład zmiennej w PCA
#Strzałki= zmienne pogodowe
#Osie:Comp.1 (PC1) - 40% wariancji,,,Comp.2 (PC2) - 24% wariancji
#kierunek strzałki - z którą składową zmienna jest związana i czy dodatnio
czy ujemnie
#mały kąt - silna dodatnia korelacja, kąt 90 brak korelacji, 180 - ujemna
```

Dodatkowo wykres głównych składowych ilustruje sposób, w jaki poszczególne dni pogodowe rozmieszczały się względem dwóch dominujących wymiarów zmienności warunków atmosferycznych, a także pokazuje wpływ poszczególnych zmiennych meteorologicznych na ten układ.

Pierwsza składowa główna, wyjaśniająca około 40% całkowitej wariancji, jest silnie związana ze średnią temperaturą powietrza oraz czasem nasłonecznienia.

Druga składowa główna, wyjaśniająca około 24% wariancji, odzwierciedla przede wszystkim charakter warunków atmosferycznych, związany z sumą opadów oraz stabilnością baryczną.

Zauważono, że średnia temperatura powietrza silnie dodatnio koreluje z czasem nasłonecznienia, co potwierdza wcześniejsze obserwacje wynikające z analizy macierzy korelacji. Jednocześnie zmienne opisujące opady oraz prędkość wiatru wykazują ujemne powiązania z temperaturą i nasłonecznieniem.

Rozkład punktów reprezentujących poszczególne dni wskazuje, że większość obserwacji skupia się w pobliżu środka układu współrzędnych, co odpowiada warunkom pogodowym przeciętnym, natomiast dni o skrajnych warunkach atmosferycznych (bardzo ciepłe i słoneczne lub deszczowe i wietrzne) znajdują się na obrzeżach wykresu.

#.....drzewo

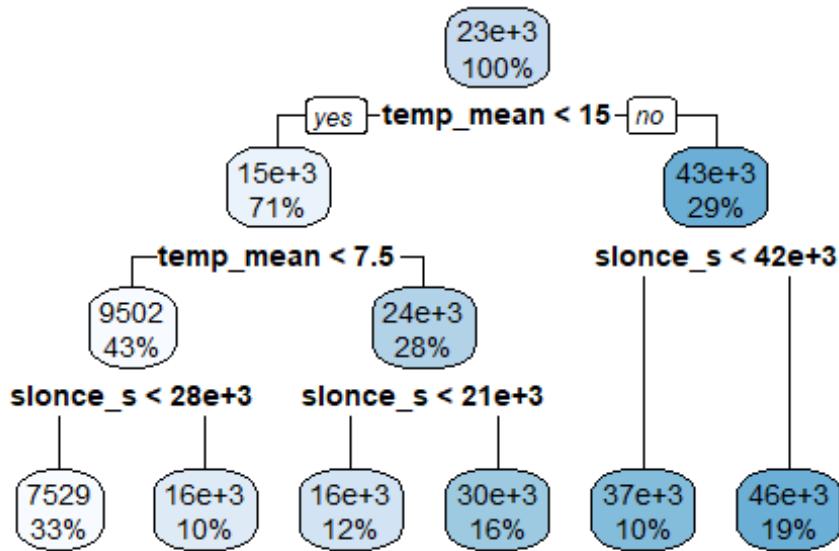
```
#ruch to zmienna ciągła więc drzewo regresyjne
library(rpart)
library(rpart.plot)

#zmiana nazw zmiennych:
dane_miasto$temp_mean <- dane_miasto$`temperature_2m_mean (°C)`
dane_miasto$slonce_s <- dane_miasto$`sunshine_duration (s)`
dane_miasto$opady_mm <- dane_miasto$`precipitation_sum (mm)`
dane_miasto$wiatr_kmh <- dane_miasto$`wind_speed_10m_mean (km/h)`
dane_miasto$cisnienie_hpa <- dane_miasto$`pressure_msl_mean (hPa)`

drzewo_reg <- rpart(
  formula = ruch_total ~ temp_mean + slonce_s + opady_mm + wiatr_kmh +
  cisnienie_hpa,
  data = dane_miasto
)

rpart.plot(drzewo_reg,
           main = "Drzewo regresyjne: natężenie ruchu a pogoda")
```

Drzewo regresyjne: natężenie ruchu a pogoda

Drzewo regresyjne wskazuje, że kluczowym czynnikiem różnicującym natężenie ruchu rowerowego jest temperatura powietrza. Pierwszy podział następuje przy progu około 15°C, powyżej którego obserwowany jest wyraźnie wyższy poziom ruchu. W gałęzi chłodniejszych dni dodatkowe znaczenie ma czas nasłonecznienia oraz próg około 7.5°C, który rozdziela dni o niskiej i umiarkowanej aktywności. Dla dni ciepłych ($\geq 15^{\circ}\text{C}$) nasłonecznienie nadal pozostaje istotnym czynnikiem – większa liczba godzin słońca wiąże się z wyższym przewidywanym natężeniem ruchu.

GLM?.....